

Sebestyén Zsolt

Kárpátalja víznevei: az Apsica völgye¹

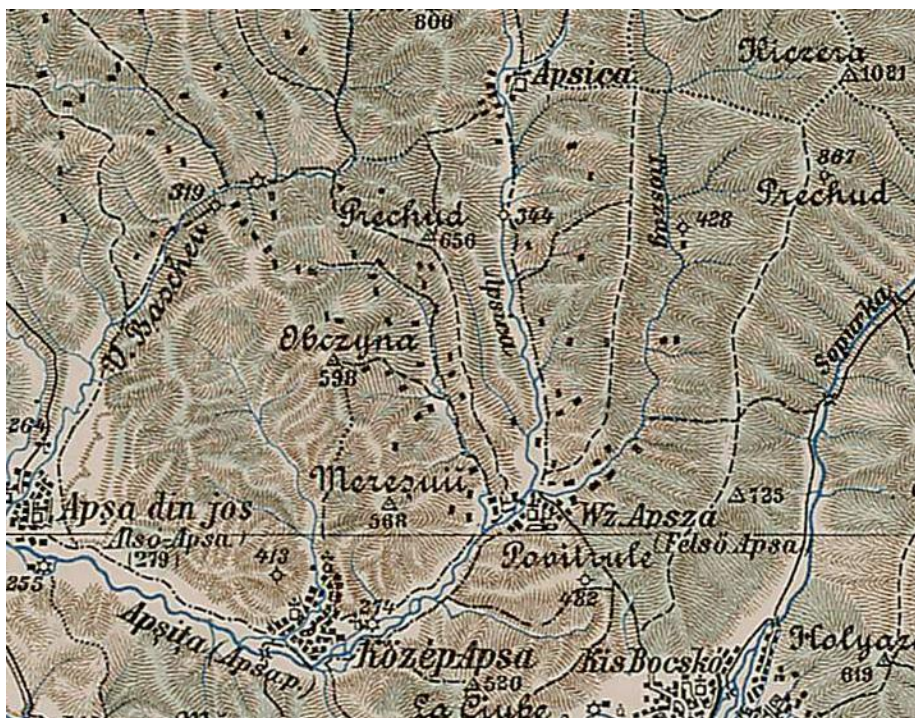
A FNESz. a Felső-Tisza kárpátaljai szakaszáról csak a nagyobb mellékfolyók (*Talabor, Tarac, Borzsova* stb.) névetimológiáit tartalmazza, a kisebb vízfolyások közül egy neve sem szerepel az egykori máramarosi részekről. Kiss Lajos később a Benkő-émlékkönyvben publikált tanulmányában a Huszt környéki településnevek kapcsán ír három további folyónévről (*Uglya, Szeklence, Iza*), amelyekből metonímia útján keletkezett helységnév. A folyóvizeknek a máramarosi helynévadásban játszott fontos szerepe azonban egyértelműen kiderül a megye településneveinek vizsgálatakor, ugyanis a földrajzi adottságok miatt csak a szűk folyó- és patak völgyekben jöttek létre falvak, gyakran kapva nevüket az adott vízről (vö. Sebestyén 2012).

Az alábbiakban a Tisza egy kisebb mellékágának, az *Apsica (Apsa)-patak* völgyének néhány víznevét mutatom be. „Az Apsicza, a hasonló nevű helységtől É-ra ered, a Sztochi hegységhez D. felől csatlakozó Apeczka havas déli oldalán. Három forráscsermelye van, melyek egymással s a Szopurkával egyenközűleg D-re folynak. Két legfelsőbb ága Apsiczánál egyesül, harmadik keleti ága Felső-Apsánál szakad beléje. Onnan az egyesült folyó DNy.-ra, Közép-Apsától kezdve Ny.-ra és ÉNy.-ra kanyarodik tovább; útjában mindkét oldalról néhány csekély, A. Apsánál É. felől egy nagyobb csermelyt vesz föl s végre Hosszúmezőn túl az ott ÉNy.-ra menő Tiszával találkozik” (Hunfalvy 3: 329).

A patak völgy már a 14. század végén lakott, az első falu, *Alsóapsa* királyi adomány folytán román nemesek birtoka lett (Bélay 120), s ma is színromán helység. A település határának 1390-es bejárása során azonban még zömmel magyar helynevekkel találkozunk, vö. *Aziopathak, Berch, Berek, Hogyagas, Kuuesheg* stb. (DocVal. 385, Mihályi 99). A falu puszta személynévi eredetű neve – vö. 1203/1254: *Absa* (Ász. 42), ill. 1273: *Apsa* (uo.), ami régi magyar *Abfalon* szn.-nek, esetleg az *Ábrahám*-nak lehet a becéző alakja (FNESz., *Alsóapsa*, Sebestyén 2012: 16) – is magyar őslakosságra utal. Bélay hasonlóan magyar alapításúnak tartja a másik két, szintén 14. század végi *Apsá*-t (*Közép- és Felső*). Felsőapsának a 16. században még tekintélyes magyar lakossága van, de birtokosainak változásával fokozatosan elszlávosodott (Bélay 121). Középpapsa, Alsóapsához hasonlóan, román falu maradt napjainkig, de a 15. századból származó határjárása ugyancsak arról tanúskodik, hogy egykor itt is szép számú magyar lakosság élhetett, vö. 1456: *Esthuanwtha, Ewkewrpathaka, Gyrtyanpathaka, Peleskemezew* stb. (Bélay 122, Mihályi 389-92). A völgy negyedik települése, *Kisapsa (Apsica)* ruszin helység, létrejött a 16. századra tehető. A négy *Apsa* nevet viselő falu mellett számos kisebb tanya, külterületi

¹ A tanulmány elkészítését az MTA Bolyai János Kutatói Ösztöndíja támogatta.

lakott hely települt a 19. század második felében, amelyek közül több az *Apsica* mellékágairól kapta a nevét. Az adott víznevek szócikkében erre külön kitérek.

Az *Apsica* völgye a 3. katonai felmérés térképén

Apsica-patak. Az *Apsica* a Tisza jobb oldali ága, Kisapsa közelében ered, s Körtevényesnél ömlik a Tiszába. A patak hossza 39 km, vízgyűjtő medencéjének területe 226 km². A víznév első említése Alsóapsa 1390-es határjárásában szerepel: 1390: *fluvius Apsa* (Mihályi 99-100, DocVal. 385). Bélay a 15. század elejétől a 18. század első negyedéig még *Apsa* formában adatozta, vö. 1411: *Apsa* (Bélay 166), 1720: *Apsavize* (uo. 121), de az első katonai felmérés térképein már *Apsica* alakban szerepel, s később is így találkozunk vele: 1782-6: *Apsizo Bach* (K1), 1806: *Apsicza R.* (Lipszky), 1829-66: *Apsicza B.* (K2), 1855: *Apsitza Fluss* (S. 222), 1859-60: *Apsiza Bach* (uo. 178), 1860: *Apsica patak* (uo.), 1869-87: *Par. Absitia (Apsa p.)* (K3), 1864: *Apsicza* (Pesty), *Apšica* (Petrov 1), 1935: *Apšice*, *Апшичья* (W. 39, 59), 1979: *Апшичья* (SHU. 23), 2007: *Apsa (Apsica, Apsinec)* (Kovács 118). Az *-ica~ița* kicsinyítő képzős *Apsica* mind a ruszinban, mind a románban létrejöhett.

Az *Apsa* település- és víznév közül a helységnév az elsődleges, a falu valószínűleg első kenézéről vagy lakójáról kapta a nevét. „A személynévből vagy

személyre utaló közsőzből származó azonos alakú település- és folyóvíznevek közül minden bizonnyal a település neve az elsődleges.” (Győrffy 65). Ugyanakkor az *Apsa* településnévből nemcsak víznév, hanem hegynév is keletkezett. Az „Apsák”-tól északra húzódik az *Apsa*- vagy *Apecka-havas*, ahonnan az *Apsica* is ered. A havasoknak a közeli településről való elnevezésére jó példa Közép- és Alsóapsa határának 1456-os leírása, ahol *alpes Kezepszew-apsa havasa* és *Also-apsa havasa* hegyeket említenek (Mihályi 391).

A víznév másodlagos, képzős alakja vált névátvitellel a 16. században alapított, majd a 18. század elején újratelepített *Kisapsa* helység nevévé: vö. 16. sz.: *Uy v. Kis Apsa* (Bélay 122), de: 1725: *Apsicza* (Revizki), 1898: *Apsicza* (Hnt.), 1907: *Kisapsa* (Hnt.), 1913: *Kisapsa* (Hnt.), 1944: *Kisapsa, Апиуца* (Hnt.). Ennek mai hivatalos neve *Vogyica*, tkp. ’Vizecske’, vö. 1983: *Водуца, Водуца* (ZO).

A patak jobb oldali forrása a *Mala-Apsica* ’Kis-Apsica’ nevet viseli Kisapsa falu határában, vö. 1829-66: *Mala Apsicza* (K2), 1859: *Male Apsicza* (S. 191), 1860: *Apsica mika patak* (uo. 178), 1872-84: *Apszycza mala* (K3), 1935: *Malá Apšice, Апиуца Мала* (W. 39, 59), 1979: *Мала Апиуца* (SHU. 338).

Bockó-patak. Az *Apsica* jobb oldali mellékága Alsóapsa határában. A patak első említésével szintén Alsóapsa 1390-es határleírásában találkozunk, ahol a keletebbre folyó *Dobrik* patakkal együtt sorolják fel: 1390: *rivuli Dobryk et Bachkow* (Mihályi 99-100, DocVal. 385). Az elsődleges *Bocskó* víznév szláv vagy magyar névadókra utal. A név etimológiája bizonytalan, eredetével kapcsolatban több lehetőség is felvetődik. A *Bocskó* hely- és helységnevek máramarosi elterjedtsége (2 *Nagybocskó*, 2 *Kisbocskó*) alapján talán puszta személynév lehet az alapjuk, s magyar névadással keletkezhetek, vö. 1358: *Buchku* szn. (FNESz., *Nagybocskó*). Kniezsa István szerint a *Bočkov* hn. birtokos képzés a *Boček* szn.-ből (Kniezsa 128). Népetimológias magyarázata szerint „Bocska oroszul hordó, lehet, hogy itt igen sok sós hordó készülvén, ettől vette volna a Község elnevezését” (Pesty), vö. szl. **bъчька* ’hordó’ (Šmilauer 44). Az ukrán névtani szakirodalomban mind személynévi, mind népetimológias köznévi származtatásával találkozunk (vö. Янко 69-70), vö. rusz. *бичок~бук* ’bika, bikaborjú, tulok’ (СУМ. 1: 165, Чопей 22).

A pataknév későbbi említései során a ruszin *Bocskó* – vö. 1860: *Boucskou, Boucskou patak* (S. 178), 1935: *Veliký Bočkovec, Бочковецъ Великийъ* (W. 39, 59), 1979: *Великийъ Бочковецъ* (SHU. 90) – mellett gyakrabban találkozunk a román *Bockó, Beckeu, Backeu* névváltozattal: 1782-86: *Bezkiu Bach, Beskiu bach* (K1), 1829-66: *Beczkeu B.* (K2), 1859-60: *Beckeu, Bockó Bach* (S. 178), 1864: *Botzkó pataka* (Pesty), 1872-84: *V. Baschkeu* (K3), 1957 *Баскеу* (КРУ. 17). A román névalak létrejötte feltehetően a szláv víznév adaptációjával magyarázható, kevésbé valószínű, hogy a rom. *bouř* ’ökörborjú, tinó, tulok’ (DRM. 1: 140) kicsinyítő képzős származéka lenne. A patak forrásánál fekvő *Bockó-hegy* neve a víznévhez képest másodlagos, vö. 1782-86: *Beskiu b.* (K1),

A patakról kapta a nevét Alsóapsa egyik külterületi lakott helye, ami 1945 után egyesült az anyaközséggel: 1892: *Boczko* (Hnt.), 1898: *Boczko* (Hnt.), 1900: *Boczko* (Hnt.), 1907: *Boczko* (Hnt.), 1913: *Boczko* (Hnt.), 1944: *Bockó, Kisbockó, Nagybockó* (Hnt.).

Dobrik-patak. Az *Apsica* jobb oldali ága Alsóapsa határában. A *Bockó*-val együtt említett patak az alsóapsai összeírásban, vö. 1390: *Dobryk* (Bélay 120). A két patakot az egykori *Hogyagos* (ma *Besikura*) hegy választja el egymástól (vö. Mihályi 99). Neve később sem változik: 1829-66: *Val. Dobrik* (K2), 1872-84: *Pariu Dobricu* (K3), 1935: *Dobrik, Добрук* (W. 39, 60), 1978: *Добрук* (KT), 1979: *Добрук* (SHU. 175).

A pataknév a szl. *dobrъ* 'jó' (Šmilauer 55) melléknév *-ik* kicsinyítő képzős származéka, vö. rusz. *добрыи* 'jó, helyes, egészséges' (Чопей 72), ukr. *добрий* 'ua.' (СУМ. 2: 321-3). Személynévi eredetétől valószínűleg eltekinthetünk, vö. *Dobrik* csn. (Hajdú 247), *Добрук* csn. (Csucska 2005: 200). A patak jobb oldali mellékágaként a 2. katonai felmérés térképén a román kicsinyítő képzős *Dobricsela* nevű patak szerepel, vö. 1829-66: *Val. Dobricsela* (K2).

A patak mellett települt *Dobrik* tanya: vö. 1983: *Добрук* (ZO), ami Alsóapsa külterületi lakott helyéből önálló községgé vált.

Kékes-patak. Az *Apsica* jobb oldali ága Alsóapsa határában. A pataknév legkorábbi említésére a 16. század közepéről vannak adataink: 1555: *Kyskekes, Naghkekes* (Bélay 120-1). Bélay adataiból az derül ki, hogy korábban két patakot is így neveztek. Az első katonai felmérés térképein csak egy *Kékes* nevet viselő patakot találtam: 1782-6: *Kekis Bach* (K1), a másodikon azonban *Mali-Kekys* 'Kis-Kékes' és *Kekys* patakot is feltüntetnek: 1829-66: *Maly-Kekys, Kekys Bach* (K2). A 19. századi kataszteri térképeken, összeírásokban mind a magyar *Kékes*: 1860: *Kekes patak* (S. 178), 1864: *Kékes patak* (Pesty), mind a párhuzamosan használt román *Tetis* alakkal találkozhatunk: 1872-84: *Par. Tetisului, V. Tetisului* (K3), 1935: *Tetiș, Temuu* (W. 39, 64), 1978: *Тетисулуй* (KT), 1979: *Temiu* (SHU. 562).

A Pesty-féle helynévgyűjtés során a helyi lakosság a név magyarzatát is megadja: „Nagy és Kis Kékes (:románul Tyetyis:) Kaszálló és Szántó – a völgyet keresztül hasító Kékes patakától vette nevét – mely a falu felső részén a 'Botzkó patakába ömlik – nevét fejer és kékes agyagos földjéről vette” (Pesty). A pataknév alapja a *kék* mn. *-s* képzős alakja, vö. *kékes* 'a kékhez közeledő, reá emlékeztető, kékbe játszó, kissé kék színű', ami a vízfolyás színére utalhat. A település határában egy 551 m magas hegy is viseli a nevet, vö. 1872-1884: *D. Tetisiului* (K3), 1978: г. *Тетисулуй* (KT), így nem zárható ki az a lehetőség sem, hogy a pataknév hegynévből keletkezett névátvitellel (vö. FNESz., *Kékes*²). A román névalak valószínűleg a magyar névből származik, annak románosított változata.

A 19. század második felében a pataknév névátvitellel Alsóapsa külterületi lakott helyének nevévé vált, vö. 1892: *Kékes* (Hnt.), 1898: *Kékes* (Hnt.), 1900:

Kékes, Opocsina (Hnt.), 1902: *Kékesopocsina* (Hnt.), 1907: *Kékes* (Hnt.), 1913: *Kékes* (Hnt.), 1944: *Kékes* (Hnt.). A tanya egyesült Alsóapsával.

Kicserszkij-patak. A *Tyuság* bal oldali ága Kisapsa határában. A pataknevet csak a 20. századból tudom adatolni: 1935: *Kučerský, Кичерський* (W. 39, 61), 1979: *Кичерський* (SHU. 249). A pataknév alapja a rusz. *кичера* 'tar csúcsú erdős hegy' (СУМ. 4: 156) főnév ukr. *-ський* melléknévképzős származéka, jelentése tkp. 'Kicserei-patak, a Kicsera felől folyó patak'. A *kicsera* gyakori földrajzi köznévként Kárpátalján a ruszinok lakta településeken. A délszláv eredetű domborzati nevet (vö. FNESz., *Kicsera*) a történelmi Magyarország északkeleti területein a nomád pásztorkodást folytató vlahok (főként románok) terjesztették el.

A patak minden bizonnyal a Kisapsától keletre fekvő *Kicsera* nevű hegyről kapta a nevét, vö. 1782-86: *Keczera b.* (K1), 1829-66: *Kicsera*, illetve *Kicsera mala* (K2), 1872-84: *Kiczera* (K3), 1978: *г. Кичера* (978 m) (KT).

Maluluj-patak. Az *Apsica* jobb oldali ága Alsóapsa határában. Nevének történeti adatai: 1829-66: *Malenku swur* (K2), 1859: *Vale maluluj* (S. 178), 1860: *Vale maluluj patak* (uo.), 1864: *Válye Máluluj* (Pesty), 1935: *Maluluj, Малулуй* (W. 39, 62), 1979: *Малулуй* (SHU. 350). A pataknév román eredetű, a rom. *valea* 'patak, völgy' (DRM. 2: 729) és a *mal~malul* 'part, mart, árok martján húzódo ösvény, hegy, szakadék' (DRM. 2: 5) főnévnek az összetételével keletkezett, jelentése tkp. 'part, hegyoldal völgye, patakja'.

A patak közelében a 19. század végén egy külterületi lakott hely települt, ami 1967-ben egybeépült Alsóapsával: 1892: *Vályá Málului* (Hnt.), 1898: *Vályá Málului* (Hnt.), 1900: *Vályá Málului* (Hnt.), 1902: *Vályámáluluj* (Hnt.), 1967: *Валемолуї* (Hnt.).

Negrilla-patak. Patak Alsóapsa határában. Körtvélyes 1438-as határjárásában tűnik fel, vö. *Negrilla patak* (DL. 67670). Később csak a 19. század közepéről tudom adatolni: 1859-60: *Vale Niegrilova* (S. 178), 1860: *Nyegribova* (!) *patak* (uo.). A pataknév román eredetű, alapja a rom. *negru* 'fekete' mn. (DEX) kicsinyítő képzős származéka, talán a víz színe szolgált a névadás alapjául. Vö. még ugyancsak Máramarosban *Negrila-patak* Alsóbisztra, *Negrovec-patak* Felsőkalocsa közelében (SHU. 384). Személynévi származtatása is elképzelhető, vö. rom. *Negru, Negril, Negrilă, Nagrilaş* csn. (Constantinescu 334), *Negrilă, Negrilescu, Negrioloia, Negrioiu* csn. (Jordan 330), 1442: *Negrila* szn. (Bélay 140, *Fejérfalva*). A másodlagosan adatolt *Negrilova* szlávósított névalak az eredeti román névből szl. *-ova* birtoklást kifejező melléknévképzővel.

Plajuc-patak. Ezen a néven két patakot találunk az *Apsica* felső folyásánál. A *Malij-Plajuc* 'Kis-Plajuc' az *Apsica* forráságának, a *Mala-Apsica*-nak a bal oldali ága Kisapsa határában: 1859: *Plajucs Bach* (S. 191), 1872-84: *P. Srd. Plajuk* (K3), 1935: *Malý Plajec, Плаець Малый* (W. 39, 62).

A *Velikij-Plajuc* 'Nagy-Plajuc' az *Apsica*-nak a bal oldali ága ugyancsak Kisapsa közelében: 1872-84: *P. wk. Plajuk* (K3), 1935: *Veliký Plajec, Плаець*

Великий (W. 39, 62), 1978: *Великий Плавуц* (KT).

A *Plajuc* víznév román eredetű, hegynévből keletkezett névátvitellel. A két patak között húzódik a *Plaj* nevű hegy, vö. 1782-86: *Pleiuс b.* (K1), 1872-84: *Seredni plaj* (K3), 1978: *Сред. Плай* (KT). A rom. *plai* 'hegyi rét, hegyi sík, hegyi legelő' (DRM. 2: 249) elterjedt földrajzi köznévv a történelmi Magyarország északkeleti megyéiben. A ruszinba is átkerült – vö. rusz. *плай* – 'gyalogút, ösvény' jelentésben (Чопей 260). A *Plajuc* víznév a köznévv rom. -*ț* kicsinyítő képzős származéka. A ruszinban és a hivatalos ukrán térképírásban a név szlávósított, ukrán víznévképzős *Plajec* formája használatos, vö. 1979: *Великий Плаець, Малий Плаець* (SHU. 93, 346).

Podisor-patak. Patak Alsóapsa határában. 1859-60: *Pattisor* (S. 178), 1860: *Podisorly patak* (uo.). A pataknév román eredetű, alapja a rom. *podis̃, podis̃uri* 'fennsík, kis híd, gyaloghíd' (DRM. 2: 265) főnév.

A patakról kapta a nevét *Podisor* tanya Alsóapsa közelében, vö. 1902: *Podisor* (Hnt.), 1907: *Pogyisor* (Hnt.), 1913: *Pogyisor* (Hnt.), 1944: *Podisor, Подишоръ* (Hnt.), 1983: *Подишор, Подишор* (ZO).

Sztrimba-patak. Az *Apsica* jobb oldali ága Felsőapsa határában. A patak nevének első említése Alsóapsa határleírásában tűnik fel 1390-ben: 1390: *rivulus Stromba* (Bélay 120). Nevének későbbi történelmi adatai: 1782-86: *Strimba* (K1), 1829-66: *Valea Strimba* (K2), 1864: *Sztrimba* (Pesty), 1872-84: *P. Strimba* (K3), *Стрѣмба* (Petrov 1), 1935: *Strimba, Стримба* (W. 39, 63), 1979: *Стримба* (SHU. 533). A pataknév alapjául a rom. *strîmb* 'görbe, kanyargós', *strîmba* 'görbít, meggörbít' (DRM. 2: 562–3) szolgált. A település határában egy hegy is viseli ugyanezt a nevet, vö. 1978: *Стрымба* hegy (401 m) (KT). A hasonló névadási motiváció miatt nehéz eldönteni, hogy a víz- vagy a hegynév-e az elsődleges.

Sztrimba néven a 19. század első felében egy tanya is létrejött Alsóapsa határában, vö. 1864: *Sztrimba* (Pesty), 1907: *Almáspatak* (Hnt.), 1913: *Almáspatak* (Hnt.), 1918: *Almáspatak* (Hnt.), 1944: *Sztrimbapatak, Стримба* (Hnt.), 1983: *Стримба* (ZO). Ez a pataktól kölcsönözte a nevét: „Sztrimba ezelőtt mintegy 30. évekkel telepítettett a' felső Apsai lakosokból. Sztrimba pedig egy kanyargos folyótól mely szintén azon nevet viseli és az Apsa vizébe foly” (Pesty).

Tyusag-patak. Az *Apsica* bal oldali ága Felsőapsa határában: 1782-86: *Douszak bach* (K1), 1829-66: *Tyusak B., Duisz B.* (K2), 1859: *Tiouszásze Bach* (S. 191), 1864: *Tyiuság* (Pesty), 1872-84: *P. Tioszag* (K3), 1929: *Тюшаг* (Petrov 1), 1935: *Ћушак, Тющак* (W. 39, 64), 1957 *Тешал* (КРУ. 17), 1978: *Тешак* (KT), 1979: *Тюшаг* (SHU. 576).

A patak neve etimológiailag valószínűleg összetartozik a Máramaros északnyugati részén előforduló *Tyuska* víznévvel, mely patak Ökörmezőtől nyugatra folyik, s *Tyuska* falu névadója, vö. 1463: *Thwska* (Bélay 136), 1863: *Тюшка потокъ* (S. 206), 1864: *Tyuska víz, Tyuscsánka* (Pesty), 1979: *Тющанка* (SHU. 576). A *Tyusag~Tyuska* víznevek etimológiája nem tisztázott. Személynévi

származtatásuk nem meggyőző, vö. ukr. *Тюшка* csn. (Csucska 2005: 563), de talán kapcsolatba hozhatók az or. *тюшка* 'lyuk, nyílás, rés' köznévvvel vagy a *тюшиться* 'forgolódni' igével (Даль 1863-6).

Vále Szkrágyi. A *Bockó* mellékága Alsóapsa határában: 1864: *Szkrágyi patak* (Pesty). A *Válye Szkrágyi* víznév román eredetű, a rom. *valea* 'völgy, folyóvíz, patak, meder' (DRM. 2: 729) és a *scradă* 'szőrös sás' (DRM. 2: 475) nővénynév, esetleg a *scrădiș* 'kavicsos vízmeder' (uo.) főnév összetételével keletkezett. A patak közelében fekszik a *Gyalu Szkrádi* nevű hegy, vö. 1829-66: *Dialu Skradi* hegy (K2), de a névadás motivációja alapján valószínűsíthető, hogy a patak neve az elsődleges.

A patak mellett a 19. században települt *Vályeszkrágyi tanya*, vö. 1898: *Vályeszkrágyi* (Hnt.), aminek a nevét 1904-ben, az országos helyesnévrendezés során *Szorospatak*-ra magyarosították: 1904: *Vályászkrágyi, Szorospatak* (Sebestyén 2012), 1907: *Szorospatak* (Hnt.), 1913: *Szorospatak* (Hnt.), 1944: *Szorospatak* (Hnt.). A tanya mai neve *Hlibokij Potyik* tkr. 'Mély patak', ami 1946-ban jött létre hivatalos névadással a patak ukrán névváltozata alapján, vö. 1983: *Глибокий Потік, Глибокий Поток* (ZO). Az ukrán víznév a román névhez képest másodlagos.

Irodalom

- Ász. = Fehértói Katalin 2004. *Árpád-kori személynévtár (1000–1301)*. Akadémiai Kiadó, Bp.
- Bélay Vilmos 1943. *Máramaros megye társadalma és nemzetiségei. A megye betelepülésétől a XVIII. század elejéig*. Budapest.
- Constantinescu, N. A. 1963. *Dicționa onomastic romînesc*. București.
- Csucska, Pavlo 2005. *Прізвища закарпатських українців. Історико-етимологічний словник*. Видавництво „Світ”, Львів.
- DL = MOL. Diplomatikai Levéltár.
- DocVal. = *Documenta historiam Valachorum in Hungaria illustrantia ad annum 1400 p. Christum*. Curante Emerico Lukinich et adiuvante Ladislao Galdi. Ex. Antonius Fekete Nagy et Ladislaus Makkai. Bp., 1941.
- DRM. = Kelemen Béla szerk. 1964. *Dicționar romîn–maghiar*. I–II. Kolozsvár.
- FNESz. = Kiss Lajos 1998. *Földrajzi nevek etimológiai szótára*. I–II. kötet. 4. javított és bővített kiadás, Akadémiai Kiadó. Budapest.
- Györffy Erzsébet 2011. *Korai ómagyar kori folyóvíznevek*. Debreceni Egyetemi Kiadó. Debrecen.
- Hajdú Mihály 2012. *Újmagyarkori családneveinek tára. XVIII–XXI. század*. Budapest.
- Hunfalvy János 1863-5. *A magyar birodalom természeti viszonyainak leírása*. 1-3. Pest.
- Iorgu Iordan 1983. *Dicționar al numelor de familie românești*. București.

- K1 = Az első katonai felmérés térképei. 1782-86.
- K2 = A második katonai felmérés térképei. 1829-66.
- K3 = A harmadik katonai felmérés térképei. 1872-84.
- Kiss Lajos 1991. Huszt környéki helységnevek. In: Hajdú Mihály–Kiss Jenő szerk. *Emlékkönyv Benkő Loránd hetvenedik születésnapjára*. Budapest. 352–361.
- Kniezsa István 1943. *Kelet-Magyarország helynevei*. In: *Magyarok és románok*. I–II. Szerk. Deér József–Gáldi László. Bp., Athenaeum. 1: 111–313.
- KT = Kárpátalja térképe. A szelvények évszámai: 1977-92.
- Lipszky = Herner János szerk. 1987. *Erdély és a Részek térképe és helységnévtára. Készült Lipszky János 1806-ban megjelent műve alapján*. Szeged.
- Mihályi János 1900. *Máramarosi diplomák a XIV. és XV. századból*. Máramaros-Sziget.
- Pesty = Mizser Lajos: *Máramaros megye Pesty Frigyes 1864-66. évi helynévtárában*. Kézirat.
- Petrov, A. 1929. *Карпаторусские межесвые названия из пол. XIX. и из нач. XX. в.* v Praze.
- Revizki Joannes 1725. *Máramaros megye térképe*. MOL. Festetics cs. lt., S 68. No. 0096. 1: 310 000
- S = Sebestyén Zsolt 2008. *Kárpátalja településeinek történeti helynevei. A kataszteri térképek és a birtokrészleti jegyzőkönyvek alapján*. Bessenyei Könyvkiadó. Nyíregyháza.
- Sebestyén Zsolt 2012. *Máramaros megye helységneveinek etimológiai szótára*. Bessenyei Kiadó. Nyíregyháza.
- SHU. = *Словник гідронімів України*. Ред. А. П. Непокупний, О. С. Стрижак, К. К. Цілуйко. Київ 1978.
- Šmilauer, Vladimír 1970. *Příručka slovanské toponomastiky*. Handbuch der Slawischen toponomastik. Akademia, Praha.
- W. = Wiesner, František 1935. *Vodstvo v mineralni prameni země Podkarpatoruské (s I mapou)*. Uzhorod.
- ZO = Грига В. В. – Буркало В. Й. 1983. *Закарпатська область. Адміністративно-територіальний поділ*. Радянське Закарпаття. Ужгород.
- Даль В.И. 1863-6. *Толковый словарь живого великорусского языка*: В 4 т. – Санктпетербург.
- КРУ. = *Каталог річок України*. Київ, Академії Наук Української РСР.
- СУМ. = *Словник української мови*. I–XI. 1970–1980. Наукова думка, Київ.
- Чопей Ласловъ 1883. *Русько мадярський словарь*. Будапешт.
- Янко М. П. 1998. *Топонімічний словник України. Словник–довідник*. Знання, Київ.